

De eerste hoofdtaak

De recente pogingen van de Argentijnse president Kirchner om de aandacht van binnenlandse problemen af te leiden door maatregelen tegen de Falklands te nemen, roepen herinneringen op aan 1982, toen de Argentijnse junta onder leiding van Leopoldo Galtieri opdracht gaf de eilandengroep te bezetten. Nu er waarschijnlijk grote olievoorraden aanwezig zijn nabij de eilanden doen de Argentijnen hun oude claim op de Malvinas, zoals zij de Falklands noemen, weer gestand. Kirchner heeft een decreet getekend waardoor schepen niet langer zonder toestemming mogen varen tussen de Falklands en het Argentijnse vasteland. Hoewel het effect hiervan waarschijnlijk niet groot is doordat de Falklands vooral zaken doen met Chili en Uruguay staan de eilanden toch weer op de politieke agenda.

met zijn buurlanden, de Verenigde Staten in het bijzonder. Afgelopen november voelde de regering van Colombia zich zó bedreigd, dat zij naar de Veiligheidsraad van de VN stapte wegens de oorlogsretoriek van Chávez. Aanleiding was een convenant van Colombia en de VS dat voorzag in enkele honderden extra burgers en militairen in de strijd tegen drugshandel en -productie. Chávez had in reactie daarop tijdens zijn wekelijkse talkshow *Álo Presidente* het leger opgeroepen om zich voor te bereiden op oorlog.¹

Ook met Nederland heeft Chávez verbaal slag geleverd. Nadat hij in 2006 de beschuldiging had geuit dat de Verenigde Staten een militaire basis op de Antillen wilden aanleggen om van daaruit Venezuela te kunnen aanvallen, noemde voormalig minister van Defensie Kamp hem een onverdraagzame volkspopulist met veel geld 'die met grote ogen kijkt naar de snippertjes voor de kust van Venezuela, die onderdeel vormen van het Nederlands Koninkrijk'.

De autoriteiten op de Antillen hadden al eerder aan de Nederlandse regering laten weten dat ze zich zorgen maakten over mogelijke agressie van Venezuela. Maar volgens minister Kamp was de Venezolaanse marine, slechts in het bezit van één tweedehands oorlogsschip, geen partij voor Nederland. Een verzoek om een dreigingsanalyse van twee grote Kamerfracties legde hij naast zich neer.²

De minister bleek verbluffend slecht geïnformeerd. Venezuela heeft weliswaar enigszins

Een onbegeleid bevoorradingschip is een *sitting duck*

De gedachtesprong van de Falklands naar de Nederlandse Antillen en Aruba is niet groot. Wie op Curaçao de Christoffelberg beklimt, ziet aan de horizon Venezuela liggen, op zo'n zestig kilometer afstand. Aruba ligt op 24 kilometer nog een stuk dichterbij het land dat sinds 1999 door de autocratische Hugo Chávez wordt geregeerd. Hij heeft eveneens binnenlandse problemen en zoekt geregeld ruzie

¹ NRC Handelsblad, 9 november 2009, p. 4.

² <http://nos.nl/artikel/55237-chavez-kamp-pion-van-washington.html>.

verouderd materieel, maar beschikt over fregaten, patrouillevaartuigen, onderzeeboten, patrouillevliegtuigen, helikopters en een korps mariniers. Misschien nog wel verbluffender was dat Nederland in de eerste helft van 2007 Hr. Ms. Zuiderkruis als stationsschip naar de West stuurde. Het stationsschip, normaal gesproken een goed bewapend fregat, is naast twee compagnieën infanterie belast met de territoriale verdediging van de Nederlandse Antillen en Aruba. Hr. Ms. Zuiderkruis is echter een bevoorradingsschip dat ongebeleid een gemakkelijke prooi is, een *sitting duck*, zelfs voor een patrouillevaartuig. Dat de bemanning uitstekend werk heeft verricht en zelfs drugs heeft onderschept, doet daar niets aan af.

Ruim twee jaar geleden wekte Chávez in een toespraak de indruk dat hij aanspraak maakte op de Nederlandse Antillen en Aruba. De president zei dat hij onderzoek wilde laten doen naar de noordgrens van Venezuela. Volgens de president zou alles wat zich binnen 200 zee-mijlen ten noorden van Venezuela bevindt bij dat land horen. Tijdens de klimaatop in Kopenhagen afgelopen december haalde Chávez uit naar Nederland in een speech die werd uitgezonden op Venezolanaanse staatszender *Venezolana de Televisión*.

Volgens de president hadden Amerikaanse militairen als voorbereiding op een mogelijke invasie van Venezuela inlichtingsofficieren, oorlogsschepen en spionagevliegtuigen overgebracht naar Aruba, Bonaire en Curaçao. Chávez stelde dat de drie eilanden in de territoriale wateren van Venezuela liggen.³

Ondertussen had Nederland in de tweede helft van 2009 het andere bevoorradingsschip, Hr. Ms. Amsterdam, als stationsschip naar de West gestuurd.

Het stationsschip – normaal gesproken een goed bewapend fregat – is belast met de territoriale verdediging

Het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden stelt dat de handhaving van de onafhankelijkheid en de verdediging van de Nederlandse Antillen en Aruba koninkrijksaangelegenheden zijn. Dit vertaalt zich in de eerste hoofdtaak van de Nederlandse strijdkrachten: bescherming van de integriteit van het eigen en het bondgenootschappelijk grondgebied, inclusief de Nederlandse Antillen en Aruba. Het is de vraag hoe serieus Nederland deze hoofdtaak neemt.

In open bronnen op internet valt inmiddels te lezen dat Nederland in de tweede helft van dit jaar wederom de inmiddels 35 jaar oude Zuiderkruis naar de Antillen stuurt. Geen tweedehands schip, maar toch. ■

3 *Trouw*, 18 december 2009.